

Cuprins

Partea întâi

Vară-primăvară	9
Neliniștea	43
Dialog	57

Partea a doua

O plimbare scurtă după orele de serviciu	79
Dăruiește-ți o zi de vacanță	121
Gara de Est	200

Partea a treia

Scurtă internare	243
Ora de navetă	254
Drum comun	265
Vară neliniștită	270
În tramvai	276
Pe zebră	282
<i>Nota autoarei</i>	289
<i>Dosar de presă</i>	293

Gabriela
Adameșteanu

VARĂ-PRIMĂVARĂ

proză scurtă

POLIROM
2012

Ținându-și mai departe prosopul ud pe umeri, se așeză lângă studio – singura mobilă rămasă din fosta lui căsnicie, singurul semn material din cealaltă viață –, trase aparatul și făcu numărul pe care îl știa pe dinafară. Degeaba învidiase ani de-a rândul viața burlacului-tip, acum, de când trăia singur, trebuia să aibă curajul să recunoască: era, din păcate, monogam, profund monogam, unul dintre exemplarele (puține? multe?) în care interdicțiile umanității (sociale, sexuale și de tot felul) se imprimaseră fără greș.

Dintre toate telefoanele femeilor pe care le dorise, care li făcuseră avansuri, cu care făcuse dragoste în această vreme, memoria lui nu înregistrase cu fidelitate decât unul singur.

Da, la fel ca totdeauna i se întâmplau tocmai lucrurile de care se temea dinainte: nu vocea ei familiară – atât de familiară, încât trupul lui se bucura auzind-o – răsună în telefon, ci glasul ascuțit al fratelui ei:

— E la bibliotecă... spuse grăbit băiatul, cu acea tonalitate care lui i se părea, de fiecare dată, ușor impertinentă.

— E la bibliotecă...

De parcă puștiul s-ar fi chinuit să-și țină răsul pentru că el unul nu crede în ruptul capului că sora lui s-ar afla acolo, dar așa a fost rugat să spună, drept care, iată, el le-o și spune, să le fie de bine la ăia care n-or crede. Sau, poate și mai simplu, băiatul n-are nicio îndoielă că sora lui e acolo unde l-a pus să spună, dar toată ziua atâția au sunat după ea și el le-a dat la toți, de-atâtea ori, același răspuns, încât până acum i s-a făcut lehamite.

Asta putea fi explicația sau alta, avea el cum să știe care era adevărul? Puse receptorul în furcă, dezamăgit și chiar mai mult decât atât, agitat de acea furie mornită și meschină care îl apuca ori de câte ori cineva, ceva îl umilise. Simțea nevoia unei compensații, unei revanșe și-și reprimă cu greu prima pornire: să-și ia agenda, s-o răsfoiască la întâmplare și să sune oricare altă femeie. Din trei-patru-cinci, pe una tot avea s-o nimerescă fără

program, astăzi, acasă. Era o soluție lașă și totdeauna o amâna pentru momentul când i-ar fi fost greu cu adevărat; și nici nu era o adevărată soluție, pentru că ajunsese în acel punct în care nu mai poți să substitui o prezență cu alta.

Cum de se întâmplase așa ceva, cum de ajunsese până aici cu ea, nici el nu-și dădea bine seama, și ce importanță mai putea să aibă? De mâine, oricum, n-avea decât să accepte întâlnirile doar la stăruințele ei, să o asculte puțin, plictisit, și pe urmă să plece; dar astăzi vrea, ține neapărat să stea cu ea de vorbă. Totdeauna el a fost, de când se știe, omul explicațiilor clare, așa e felul lui, i se pare că orice lucru se poate explica logic și, dacă te concentrezi, găsești mai totdeauna un înțeles, de multe ori foarte simplu.

Făcu prin cameră câțiva pași și, plictisit, se aruncă în fotoliu. Încerca singur să se convingă să se apuce de lucru – mai avea două-trei-patru ore până să se culce, ba chiar și mai multe, exact orele care de obicei îi lipseau. Nu se plângea el, de ani de zile, că n-are când să lucreze, că simte, material, ceas de ceas, cum se ratează pentru că n-are când să lucreze? Uite, le-avea orele astea, exact așa cum le jînduise, nici măcar nu se mai simțea obosit, cât despre liniște, era chiar enervantă, se auzea singura muscă a camerei izbîndu-se din când în când cu aripile de geamul de la ușa balconului. Avea la dispoziție tot ce-și dorise, nu trebuia decât să-și întindă hărțile cu calcule pe masă sau să-și răsfoiască agenda și să dea telefoane. Nu pentru asta își visase, își așteptase, atât de mult, libertatea? Nu pentru asta îl privise, ani la rând, cu jînd, pe Anton Romașcanu?

Anton Romașcanu, burlacul-tip, cu care se întâlnea zilnic la bufet, la lift, în stația de mașină. Și pe urmă sâmbetele, onomas-ticile, Anul nou, sărbătorile pe care le petreceau împreună, pentru că de fapt continuau să aparțină aceluiași cerc de prieteni. Anton, care apărea în societate veșnic singur și de-aici trecerea lui la cele necăsătorite: dar și soțiile prietenilor păreau să aibă față de el o slăbiciune; altfel nu și-ar fi găsit pretexte ca să-l tragă într-un

colț, să-l ia drept complice la cine știe ce fleac, să-i șoptească măruntele lor secrete. Cele mai îndrăznețe își lăsau capul pe umărul lui la dans când se stinge lumina, iar spre dimineață, cu fața suptă de nesomn și cu fardul întins de căldură, li aruncau ochete melancolice.

Cu cât trecea timpul, cu atât rămăneau mai puțini bărbați necăsătoriți, remarcă el cu acreală, și cu atât creștea și cota de bărbat a lui Romașcanu. Un tip șaten și slăbănog, cu un nas prea mare, care mânca totdeauna imens, fără să reușească să se îngrășe; politicos și rezervat, e drept, dar cu desăvârșire șters în societate, pentru că nu înseamnă că ești om de lume dacă arunci din când în când o ironie la adresa cuiva, de multe ori cu gura plină. Și totuși, abia prididea să răspundă invitațiilor: pentru că veșnic apărea câte o femeie în plus, neînsoțită, și, chiar dacă femeile și bărbații erau în număr egal, gazda neliniștită că n-o să se danseze insista să vină și Romașcanu.

— Aduceți ceva prospătură dacă vreți dans, arunca, de la început, unul dintre bărbați.

Și pe urmă se apucau de băut, umblau la magnetofone (își cumpăraseră majoritatea între timp, simțind – așa cum observase Cosmovici, pe vremuri – că magnetofonul face parte, ca și mașina, din caracterele sexuale secundare ale bărbatului), băteau tablele, făceau un pocher sau, pur și simplu, stăteau de vorbă – despre serviciu, despre politică.

Nu, el unul nu era solidar cu tagma lui în aceste clipe; simțindu-se, într-un mod nelămurit, răspunzător de distrația acestor femei, ajunse de ani de zile bunele lui prietene, era totdeauna primul care se ridica să strângă, împreună cu gazda, covorul; își invita nevasta și pe urmă le invita, pe rând, pe toate, lăsând-o cam pe la mijlocul șirului pe cea care, cât de puțin, mai reușea să-l intereseze. Pe la unu și jumătate însă, îl năpădea somnul și, odată cu el, nemulțumirea; iată, erau zece, cincisprezece ani de când se tot întâlneau, mereu în aceeași formație, și

niciun semn de schimbare. În anii studenției dansaseră după radio, sendvișurile erau cu salată de vinete și pate din cutie, vinul îl luau de la Mat; acum începuseră să vină pe rând cu mașinile lor, câte un Trabant, câte o Skodă. Aveau pick-upuri, magnetofoane, casetofoane, dar muzica era cea în vogă acum șapte-opt ani, când mai aveau timpul și plăcerea înregistrărilor și li mai interesa ce se poartă. Schimbau între ei impresii de la școala de șoferi, făceau pronosticuri pentru examen, își dezvăluiau cu prudență plecarea în străinătate doar în clipa când primiseră viza: pe străinii (noile relații ale gazdei) care încercau – inutil – să se asimileze li priveau suspicios și impertinent; și, rămași doi câte doi, se bârfeau între ei cu prietenie, cu hazul și degajarea ușor cinică, păstrată încă din epoca lor de aur, din studenție.

De atunci le rămăsese și stilul de dans și, cu toate că ținuseră un timp pasul cu vremea (cha-cha, twist, shake și celelalte), dintr-o privire recunoșteați în mișcările lor ritmul, figurile rock-ului. Rock-and-roll-ul fusese epoca lor de glorie și cosmopolitism, simbolul lucrurilor spre care tinseseră; la unele ajunseseră până acum, la altele niciodată n-aveau să mai ajungă. Dar făceau în continuare aceleași bancuri ca și-n studenție (pentru că și-o mai simțeau foarte aproape). Își aminteau subiectele de pe biletele de examen, nota și cum scăpaseră de întrebarea pe care n-o știau. Vorbeau toți, în același stil bășcălios, despre copiii lor (tipul e mare, n-are treabă cu nimeni, face din cinci în cinci minute salturi mortale pe covor, spre groaza întregii familii), pentru că și asta li se părea că ar putea fi un rol, cel de părinte-tânăr-modern-descuiat la minte; de fapt, încercau să alăture imaginea asta de cea pe care și-o construiseră în adolescență și pe care și-o doreau neschimbată.

Și, în timp ce zăcea într-un fotoliu, cu paharul de votcă într-o mână și cu țigara într-alta, cu pleoapele grele de somn, cu fața trasă de sculatul dis-de-dimineață din ultimii zece ani, renunța, cuprins de tristețe și de lehamite, să mai invite la dans pe vreuna:

cu două avusese mici flirturi platonice, cu una, care și-acum îl detesta, o aventură care pornise bine și tocmai de aceea o întreprinsese el, alta îi fusese colegă la liceu și la facultate, celelalte trei îi stârneau o certă repulsie fizică. Oboseala le cuprindea și pe ele, pe rând, căscau, fără să se mai ascundă, își scoteau pe furiș călcăiele din pantofii prea înalți, câte una, mai slabă de inger, se ducea să se întindă în dormitor, repetând că stă doar așa, că n-o să adoarmă; și, picotind, gata-gata să se lase pradă somnului, el se gândea că reușise să innoade cu ele același gen de relație, statornică și fadă, ca și cu propria nevastă. Nu, n-avea niciun rost să o mai invite la dans pe vreuna, așa cum nu mai avea rost să-și imagineze (avea obiceiul să-și imagineze tot felul de lucruri pe care era convins că n-o să le facă vreodată, un joc rămas din copilărie, un ce-ar fi să...) că o să se culce, cinic, cu toate, cândva, sau c-o să se îndrăgostească cu adevărat de una și-o să fugă cu ea în lume. Ce surpriză putea să-i mai ofere oricare și, de ce nu, ce surpriză mai putea el să le ofere? Nimic nu se schimbaseră de-atâția ani și-așa avea să fie mereu și de-acum înainte; și, neputând suporta gândul acesta, sfâșietor și banal, așa cum nu putea suporta să stea cu ochii în soare, întindea mâna înspre pahar, evitând, iritat, privirea avertizatoare a nevestei: pentru că își dădea seama că ea avea dreptate, că trecuse dincolo de starea lui obișnuită, limba i se îndeia și pronunța cu dificultate cuvintele.

Cam așa gândea, spre dimineață, la acea oră când geamurile începeau să se facă alburii-albastre; pe scaunele risipite ceilalți dormitau sau își ascundeau, ca și el, într-un fel de moțâială, tristețea. Unii pe alții se vedeau poate cu același ochi, alarmat și necruțător, așa cum îi vedea el acuma, așa cum își urmăreau succesele de breaslă, locul până unde urcaseră în ierarhie și kilogramele în plus luate față de greutatea lor ideală – din studenție. Întunericul pustiu al apartamentului (în așteptarea zorilor stinseseră toate luminile), simțurile ațâțate de nesomn și de băutura rămasă prin paharele de mult amestecate, muzica veche,

știută acord cu acord, legată pentru fiecare dintre ei de anumite întâmplări, estompate de obicei, care ieșeau dintr-odată la suprafață, sfredelitoare ca o remușcare – toate creșteau, umplându-l (poate nu numai pe el) de o disperare exagerată. Poate din cauza asta unii se ridicau tocmai atunci să danseze, cu o veselie care lui îi părea stridentă, și, mimând beția sau doar buna dispoziție, își lipeau neobosiți trupurile unul de altul?

El zăcea, sceptic și morocânos, prăbușit pe un scaun, își amintea iar ce-i spusese Cosmovici, atunci, în timpul plimbării prin curtea interioară, și, moțâind, în timp ce lumina vineție creștea, încerca să numere câți oameni cunoscuse în viață.

De la un moment dat, cam după ce trecea de cincizeci, începea să se încurce.

— ...o relație cât de cât apropiată, o minimă comunicare, îi explicase Cosmovici, gesticulând cu mâinile lui mici și albe.

Era vară, își amintește foarte bine lucrul acesta pentru că, în clipa când deschisese ușa care dădea în curtea interioară, i se păruse că descoperă dintr-odată vara. Era încă stagiar pe vremea aceea și, de când începuse serviciul, pierduse, încet-încet, noțiunea clară a anotimpurilor; vara nu mai însemna decât șaisprezece zile de concediu și grija să fie programat odată cu nevasta. Când împinsese ușa, îl izbise mirosul de pământ infierbântat la soare și de iarbă – rareori ajungeau s-o cosească aici și creștea înaltă până la genunchi, șerpuitoare și tăioasă ca un șpan, zbârnâind metalic atunci când trecea prin ea vântul. Trupul lui tânăr, nervii lui tineri vibraseră dintr-odată în lumină sub cerul înalt, imblânzit de câțiva nori albi și pufoși – ca și-n alte dăți, atâta doar îi era de ajuns ca să-și simtă eternă foamea de viață, siguranța pe fiecare fibră a mușchilor, pe fiecare dintre părerile rostite pe același ton, volubil și categoric.

De fapt, nu vorbiseră amândoi, ci fiecare ținuse un monolog, pe-al lui nu și-l mai amintea, își amintea doar senzația de